

REFORMELE STATULUI ȘI POLITICA NAȚIONALĂ ÎN CONCEPȚIA LUI MIHAIL KOGĂLNICEANU

Buzinschi Elena,
dr. în pedagogie, conf. univ.
UPS "Ion Creangă"

Personalitate marcantă a societății românești între 1840 și 1890, implicat în toate evenimentele și evoluțiile care au condus la modernizarea României, M. Kogălniceanu se prezintă drept unul dintre cei mai eminenți oameni de cultură ai secolului trecut. Istoric, scriitor, publicist, îndrumător cultural și literar, diplomat, avocat, filosof al istoriei, patriot și mentor al Unirii Principatelor Române și al Independenței naționale, Mihail Kogălniceanu se situează în fruntea celor mai talentați reprezentanți ai generației pașoptiste, hotărât de a lupta pentru desființarea privilegiilor de clasă, pentru emanciparea și progresul economic al poporului.

Fiu de basarabeni, M.Kogălniceanu s-a născut la 6 septembrie 1817 la Iași, ca fiu al marelui vornic Ilie Kogălniceanu (neam de răzeși de pe Kogălnic, râu din zona Orhei) și al Catincăi (provenită dintr-o familie românească din Basarabia (descendentă a unei familii genoveze, stabilită de secole în colonia Genoveză a Cetății Albe (Akkerman) [Vezi: 1].

Primele cunoștințe le obține de la „loghiotatul dascăl” Gheorghe de la mănăstirea Trei Ierarhi din Iași. De la 10 ani s-a inițiat în tainele cărții prin călugărul maramureșean Gherman Vida. Din 1828 învață la pensionul francezului Victor Cuénim, iar din 1831, la Institutul Francez de la Miroslava, unde, pe lângă limbile străine, studiază aritmetica, geografia, gramatica, istoria.

În vara anului 1834, pleacă mai întâi la Lunéville, în Franța, apoi la Berlin. Un profund ecou în formarea culturală a lui Kogălniceanu au avut-o abatele Lhommé, pastorii Souchon și Ionas, profesorul Savigny, juristul Gans, istoricul Leopold Ranke. Anume de la acești iluștri învățați a studiat dreptul roman, dreptul natural și metoda istorică [Vezi: 2, p. 276.]

Fiind un patriot entuziasmat, animat de țeluri înalte, și studiind izvoarele de cultură ale Franței și Germaniei, Kogălniceanu și-a cristalizat propriile năzuințe într-un program care dovedea o surprinzătoare maturitate de gândire și de acțiune. Încă la 20 de ani neîmpliniți, el a înțeles necesitatea imperioasă a poporului român de a lupta pentru făurirea unui stat în care relațiile feudale să fie înlăturate și care să se poată manifesta ca o entitate independentă și, totodată, unitară a națiunii române.

Influențat de etnograful german Alexander von Humboldt, publică la Berlin, în ianuarie 1837, prima sa lucrare *Moldova și Valahia. Limba și literatura română sau valahă*, operă științifică prin care erau puse în evidență calitățile și rolul

europăean al poporului român și prin care integrează fenomenele culturale românești în contextul cultural european. Autorul a încercat să scoată în relief valoarea culturii românești și, mai ales, posibilitatea ei de dezvoltare. Și-a propus să demonstreze europenilor cine sunt moldo-valahii și ce au făcut în trecutul lor, iar pe compatrioți să-i îndrume la o mai deplină cunoaștere de sine.

Kogălniceanu arată că istoria românilor este parte integrantă a istoriei universale și merită să fie cunoscută, în special, „în acest timp de haos”, când vechile iluzii păreau să nu mai aibă niciun suport în realitate [3, p. 6]. A înțeles că schimbarea trebuie să se facă ținându-se seama de achizițiile trecutului, sedimentate în obiceiuri, mentalități, cutume juridice, caractere, susținând astfel înnoirile graduale, pe măsura disponibilităților existente în lumea carpato-danubiană. El crede că numai prin reforme chibzuite se poate dobândi un progres organic, iar experiențele confirmate de istorie puteau servi drept punct de sprijin și de pornire pentru edificiul modern.

Tot în 1837 la Berlin, Kogălniceanu scrie o lucrare științifică asupra istoriei, obiceiurilor și a limbii țiganilor, sub denumirea *Schiță asupra istoriei, obiceiurilor și limbii țiganilor*, și 3 vol. de *Istoria Valahiei, a Moldovei și a valahilor transdanubieni*.

În martie 1840 Mihail Kogălniceanu fondează propria editură și tipografie – „Cantora Foaiei satești” sau „Cantora Daciei literare”, care au avut rolul dezvoltării culturii și literaturii naționale. Aici M. Kogălniceanu și-a tipărit majoritatea publicațiilor periodice: „Foaia sateasca a Principatului Moldovei” (aprilie 1840–decembrie 1845), revistele „Dacia literară” (ianuarie–iunie 1840), „Arhiva românească” (vol. 1 – 1840–1841; vol. 2 – 1845), „Propășirea. Foaie științifică și literară” (9 ianuarie –11 noiembrie 1844), „Calendar pentru poporul românesc” cu anexa literară „Almanah de învățătură și petrecere” (1842–1846), un număr mare de cărți beletristice, operele cronicărești, articole pe teme sociale și culturale [Vezi: 1].

Susținător înflăcărat al unionismului, în 1855 fondează revista „Steaua Dunării”, prin care începe lupta pentru Unire, mișcare în fruntea căreia se află, distingându-se ca cel mai strălucit reprezentant și om politic. Începea o carieră politică de marcă, ce l-a plasat printre cei mai străluciți demnitari ai statului român modern.

Fiind unul dintre cei mai activi membri ai Comitetului Central al Unirii, creat la 7 februarie 1857, la Iași, M. Kogălniceanu militează pentru Unirea Principatelor Române și alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn, care a avut loc la 5 ianuarie 1859, declarând ”După una sută cincizeci și patru de ani de dureri, de umiliri și de degradație națională, Moldova a intrat în vechiul său drept consfințit prin Capitulațiile sale, dreptul a a-și alege pre capul său, pre Domnul. Alegându-te pe Tine Domn în țara noastră, noi am vroit să arătăm lumii aceea ce toată țara dorește: la legi nouă – om nou” [Vezi. 4]

După realizarea Unirii de la 1859, a fost inițiator și susținător al marilor reforme din timpul domniei lui Al. I. Cuza, în urma cărora cele două Principate au devenit un stat unitar modern. A ocupat posturile de prim-ministru al Moldovei (1860-1861) și apoi al României (1863-1865), ministru ad-interim la culte în Moldova (1860-1861), ministru de interne (1863-1864, 1868-1870, 1879-1881), ministru al industriei, agriculturii și lucrărilor publice (1864-1865) și ministru de externe (1876, 1877-1878), precum și ministru plenipotențiar și trimis extraordinar la Paris (iulie 1880-iunie 1881).

În calitate de om politic și de stat, el afirma că politica a devenit subiectul lumii contemporane. Politica este o flacără vie, care aprinde gândirea și toate acțiunile. În politică se concentrează astăzi toate ideile. Din ea pornesc toate teoriile, proiectele diferitor sisteme, care bat permanent la ușa opiniei publice și antrenează majoritatea oamenilor pe un drum nou [5, p.258.]

Fiind jurist și activist social-politic de vază, cerea ca legile statului să prevadă anumite îndatoriri pentru toate păturile sociale, menționând ca, orice lege este bună atunci când are aceeași măsură pentru toți cetățenii, legislația cere ca toți să fie egali în fața legii [6, p.170].

M. Kogălniceanu, la unison cu vrerea seculară a românilor, a creat și aprofundat cu minuțiozitate idei favorabile Unirii, idei împotriva aristocrației, avantajoase burgheziei în dezvoltarea ei; a inițiat reforme care nu conveneau păturii conservatoare. El s-a zbatut și a pledat neostenit pentru unire și independență națională, pentru organizarea democratică, pentru ușurarea vieții țăranilor prin împrumut și desființarea birurilor boierești. El sublinia că nu a existat și nici nu există o problemă mai complicată decât cea țărănească, a proprietății funciare și a lucrătorilor agricoli, subliniind că de rezolvarea lor depinde soarta țării [7, p. 54].

În viziunea lui M. Kogălniceanu, problema socială fundamentală, indisolubilă legată de constituirea statului român, ține de situația țăranimii române. Pentru el este vitală legiferarea împrumutării țăranilor, deoarece anume ei reprezintă singura forță productivă reală, iar edificarea civilizației române moderne este posibilă numai prin susținerea proprietății rurale. El a înțeles, că modernizarea nu este posibilă decât prin asigurarea unui status social clar al țăranului, acela de proprietar care își asumă întreaga autonomie și toate rolurile sociale [8, p. 35].

Ocupând funcția de prim-ministru al României a contribuit la modernizarea statului român după modelul occidental, cu instituții și cadre legislative moderne, prin formularea și adoptarea marilor reforme ale timpului prin întocmirea unor legi care au modernizat România. Printre acestea pot fi menționate: *Legea secularizării averilor mănăstirești*, care prevede că 25% din suprafața arabilă a țării intră în fondul funciar al statului român.

Prin *Legea comunală*, satele și cătunele se grupau în comune rurale. Mai multe comune formau o plasă, iar mai multe plase formau un județ. Administrația

județelor și a comunelor se încredințează consiliilor alese în baza votului cenșitar, iar în fruntea administrației județului era un prefect. Plasa era condusă de un subprefect (mai târziu pretor), iar comuna era condusă de un primar.

Prin *Legea reorganizării justiției* au fost înființate judecătoriale de plasă, tribunale județene, curțile de apel, curțile de jurați și Curtea de Casație, care era totodată și instanță de recurs.

Prin *Legea electorală* se prevedea scăderea censului și sporirea considerabilă a numărului alegătorilor care erau împărțiți în alegători direcți (plăteau o contribuție de 4 galbeni, știau carte, aveau vârsta de cel puțin 25 ani) și alegători primari (votau prin delegați, formați din cei care plăteau impozite mai mici, puteau fi alese persoanele în vârstă de cel puțin 30 de ani).

Un rol important au avut și *Legea învățământului*, *Legea serviciului militar obligatoriu*, *Legea de desființare a robiei țiganilor* ș.a.

Din toate legile formulate și adoptate de M. Kogălniceanu, cea mai importantă a fost *Legea rurală* promulgată la 14 august 1864, prin care se desființa claca, iar sătenii clăcași deveneau pe deplin proprietari liberi pe locurile supuse posesiunii lor. Țăranii au fost împărțiți în frunțași, mijlocași și pălmași și au primit pământ prin despăgubire în funcție de împărțire și de numărul de vite ce le posedă. Cei care nu au făcut clacă deveneau proprietari numai pe locurile de casă și grădină. Pământul trebuia plătit în 15 ani și care nu putea fi înstrăinat timp de 30 de ani [Vezi 9].

M. Kogălniceanu sublinia că țăranimea este cea mai importantă și mai necesară clasă a societății, cel mai puternic element al ei, țăranii sunt baza statului, bogăția și puterea lui. Revoltându-se de viața împovărată a țăranilor, arăta cât de grea este munca lor și cât de scăzut este nivelul material al traiului acestora. El a insistat asupra lichidării boierescului și eliberarea țăranilor de sub dependența feudală contribuind astfel la îmbunătățirea situației lor.

M. Kogălniceanu și-a adus un aport considerabil în fondarea Partidului Național Liberal prin Gruparea liberal-moderată condusă de către el. Unind ideile liberale cu experiența autohtonă, el a elaborat de timpuriu o sinteză și un program de înnoire a societății românești, în pofida oricărui impediment. Mai târziu, devenind Ministru de Externe, fiind considerat cel mai iscusit diplomat român și se bucura de un important prestigiu internațional. Își va aduce aportul considerabil în încheierea Tratatului de Pace adoptat la 1 iulie 1876.

Mai târziu, la 4 aprilie 1877, M. Kogălniceanu va încheia Convenția romano-rusă, care prevedea tranzitul trupelor rusești pe teritoriul României cu respectarea integrității existente și a drepturilor politice ale Principatelor Unite. Prin urmare, Independența României este recunoscută, cu condiția de a ceda Rusiei județele din sudul Basarabiei, Cahul, Bolgrad și Ismail, primind în schimb Delta Dunării, Insula Șerpilor și Dobrogea. În Războiul pentru

Independență armata română a înregistrat mari pierderi omenești, fapt care ne denotă plata poporului român pentru realizarea unui ideal național.

Drept urmare, la 10 mai 1877, are loc Proclamarea în Senat a Independenței, iar declarația promulgată de domnitorul Carol I și publicată în Monitorul oficial, care trebuia recunoscută pe plan internațional. Mai târziu, la Congresul de Pace de la Berlin (iunie 1878), M. Kogălniceanu alături de Ion C. Brătianu, prim-ministru la acele timpuri, vor duce bătălia diplomatică pentru recunoașterea internațională deplină a independenței statului român.

Având un rol de seamă, nu o dată și decisiv, atât în epoca Unirii și domniei lui Cuza, dar și în anii ce au urmat, marcați de eforturile modernizării instituționale, de instalarea monarhiei străine, de războiul independenței și de noul statut al României, M. Kogălniceanu la toate acestea „a pus pietricica” sa, după propria-i expresie: „Nu e o singură reformă, un singur act național în care să nu figureze numele meu. Toate legile cele mari sunt făcute și contrasemnate de mine” [10, p. 20-24].

În calitate de deputat, diplomat, editor de reviste, orator, ori academician, M. Kogălniceanu a avut o substanțială contribuție, un determinant aport la făurirea statului român modern, la recunoașterea sa pe plan internațional, la emanciparea economică și culturală a poporului. Până la sfârșitul vieții sale nu a încetat să fie un luptător pentru cauza României, susținându-și țara în calitate de ministru plenipotențiar al României la Paris, dar și ca președinte al Academiei Române, sub cupola căreia, în 1891, în ședința solemnă care celebra 25 de ani de fondare, el rostea discursul „Dezrobirea țișanilor, ștergerea privilegiilor boierești, emanciparea țărănimii”, care evoca cele mai importante reforme la realizarea cărora își jucase rolul decisiv, ca mare ctitor al României moderne.

În discursurile sale care priveau de aproape patria, parlamentul l-a văzut adeseori emoționat până la lacrimi. Patria era un concept sfânt pentru M. Kogălniceanu. Întocmit din toate elementele morale, sociale, intelectuale care îi completează sensul său înalt, acest cuvânt lua întruparea unui ideal. Și acest om, a cărui inimă mare a bătut aproape o jumătate de veac lângă inima patriei sale, — moare afară din Patrie! [Vezi: 11].

La 20 iunie 1891, M. Kogălniceanu se stinge la Paris, în timpul unei operații chirurgicale, lăsând cu limbă de moarte ca trupul să-i fie „înfășurat în giulgiul tricolorului României Unite”. Se identificase, ca istoric, scriitor, om politic, diplomat, cu destinul acesteia și era firesc să-i închine ultimul gând.

Cultura românească modernă, nu poate fi explicată pe deplin fără a ține seama de contribuțiile sale. Ele sprijină o mai bună cunoaștere a epocii moderne, în miezul căreia stă impunătoarea figură a lui M. Kogălniceanu.

Bibliografie:

1. Tudorancea Titi, Biografie. Mihail Kogălniceanu.
https://www.titudorancea.com/z/biografie_mihail_kogalnicean
2. Berindei Dan, Politică externă și diplomați la începuturile României moderne. București: Mica Valahie, 2011,- 367 p.
3. Zub Alexandru, M. Kogălniceanu în perspective modernității românești.
http://www.umk.ro/images/documente/publicatii/Buletin17/13_m_kogalniceanu.pdf)
4. Mihail Kogălniceanu: un ctitor al României moderne.
<https://www.balcanii.ro/2016/08/mihail-kogalniceanu-un-ctitor-al-romaniei-moderne/>
5. Kogălniceanu Mihail, Tainele inimii. București, 1964, - 394 p.
6. Kogălniceanu Mihail, Profesie de credință. București, 1962, - 432 p.
7. Kogălniceanu Mihail, Discursuri parlamentare din epoca unirii. București, 1959, - 424 p.
8. Schifirneț Constantin, Formele fără fond: un brand românesc. București: Comunicare.ro, 2007.
9. Mihail Kogălniceanu. Enciclopedia României.
http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Mihail_Kog%C4%83lniceanu
10. Iorga N., Mihail Kogălniceanu: Scriitorul, omul politic și românul. București: Editura Fundațiunei A. I. V. Socec, - 212 p.
11. Demetrescu Traian, Mihail Kogălniceanu. În: Profile literare, 22 aprilie 2011.
https://ro.wikisource.org/wiki/Profile_literare/Mihail_Cog%C4%83lniceanu

IMPACTUL TEHNOLOGIEI ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ

SCOBIOALĂ Nadejda,

I. sup. univ., Catedra Științe Socio-Umane, U.A.S.M.

ANTOCI Arina,

Dr. conf. univ., Catedra Științe Socio-Umane, U.A.S.M.

Tehnologia a avansat atât de mult încât este prezentă peste tot în viața noastră și nu există aproape niciun loc de pe glob unde să nu fi pătruns acest trend important al ultimelor două secole. Chiar dacă la începutul avansului tehnologic, aceasta era folosită numai în procesul de producție, acum a ajuns și în casele noastre astfel că viața ni s-a schimbat într-un mod radical. Nu își imagina nimeni că lumea va ajunge așa cum este astăzi și de asemenea nimeni nu își poate imagina ce va fi nici pe o perioadă scurtă de 10 ani pentru că lucrurile evoluează din ce în ce mai rapid în această industrie.

Cel mai important rol în influențarea vieții contemporane îl deține astăzi, incontestabil, tehnologia. Puterea mediului tehnologic a devenit atât de evidentă, încât oamenii resimt cu toții o presiune strivitoare în existența cotidiană din partea unui sistem integrator. Viața este substituită printr-un mod de a fi învăluit